

Fundusze ze środków Unii Europejskiej jako źródło finansowania działalności innowacyjnej przedsiębiorstw w województwie warmińsko-mazurskim

<https://doi.org/10.33141/po.2007.05.06>

Przeгляд Organizacji, Nr 5 (808), 2007, ss. 26-30
www.przeглядorganizacji.pl
Towarzystwo Naukowe Organizacji i Kierownictwa (TNOiK)

Barbara Grzybowska, Małgorzata Juchniewicz

Wstęp

Realizowanie przedsięwzięć innowacyjnych przez przedsiębiorstwa wiąże się nieodłącznie z koniecznością posiadania określonych środków finansowych. Jest to szczególnie istotne, gdyż jak podkreśla Sosnowska i inni [2003], brak tych środków, obok braku wiedzy, jest główną przyczyną niskiego poziomu innowacyjności polskich przedsiębiorstw. Szulakowski [2004] dodaje, że wśród czynników ekonomicznych, które utrudniają w Polsce działalność innowacyjną, na uwagę zasługują zwłaszcza źródła jej finansowania, do których jednak, z uwagi na określone procedury i wymagania, nie wszystkie przedsiębiorstwa mają jednakowy dostęp.

Jednym z zewnętrznych źródeł finansowania innowacji są m.in. środki oferowane w ramach programów rządowych administrowanych przez określone agencje czy instytucje (np. PARP). Bąkowski [2003] stwierdza jednak, że w Polsce programom strategicznym realizowanym w ramach polityki innowacyjnej towarzyszą raczej skromne i wycinkowe działania w zakresie ich implementacji. Cytowany autor uzasadnia to raczej ograniczonymi możliwościami finansowego wspierania innowacyjności na poziomie programów rządowych. Dodaje również, że w związku z tym znaczącym źródłem finansowania innowacyjnych przedsiębiorstw mogą i powinny się stać środki unijne. Nie mogą one jednak zastępować działań podejmowanych na poziomie krajowym – mogą stanowić ich wspomaganie i uzupełnienie. Podobną opinię w tej kwestii wyraża Grzeszczyk [2006a], twierdząc, że wzrost innowacyjności przedsiębiorstw, który jest warunkiem rozwoju polskiej gospodarki, jest możliwy pod warunkiem właściwego wykorzystania funduszy strukturalnych.

Metodyka badań

Badania ankietowe, których wyniki zaprezentowano w opracowaniu, zostały zrealizowane w ramach projektu pt. Badanie przedsię-

biorstw Warmii i Mazur w zakresie konkurencyjności i innowacyjności, współfinansowanego przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego. Badania przeprowadzono na przełomie 2005 i 2006 r., pozyskując dane za 2004 r. W tekście przedstawiono fragment uzyskanych wyników dotyczący:

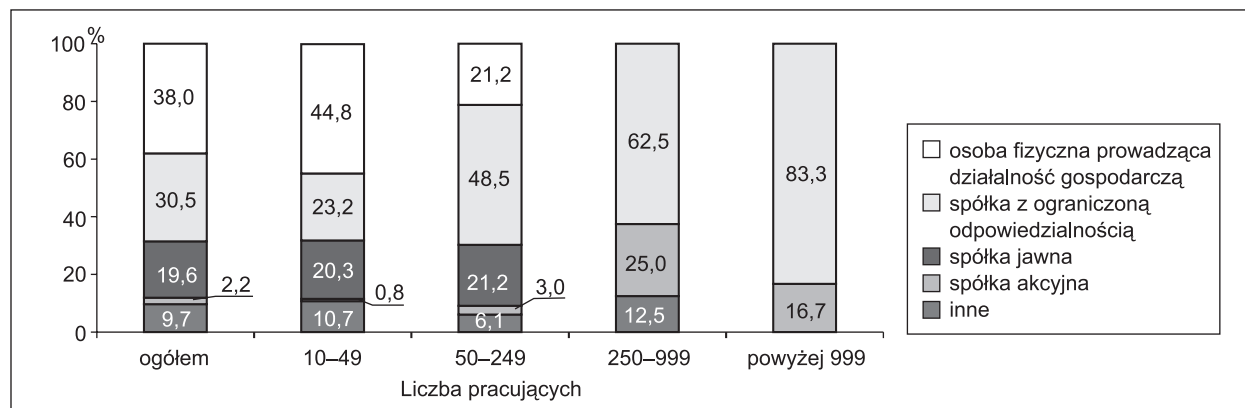
- źródeł finansowania innowacji (w szczególności oceny znaczenia środków finansowych pochodzących z funduszy UE w działalności innowacyjnej przedsiębiorstw),
- identyfikacji ograniczeń w ich pozyskiwaniu,
- oceny znaczenia źródeł informacji o tych środkach.

Odpowiedzi na niektóre pytania wymagały wartościowania. Przyjęto zatem skalę ocen od 1 do 3, gdzie 1 oznaczała zjawisko (czynnik) bez znaczenia, 2 – znaczenie umiarkowane, a 3 – znaczenie wysokie.

Badania przeprowadzono wśród 321 przedsiębiorstw zlokalizowanych w województwie warmińsko-mazurskim. Podzielono je, przyjmując za kryterium podziału liczbę pracujących, na cztery grupy: małe (10–49 pracujących), średnie (50–249 pracujących), duże (250–999 pracujących) i bardzo duże (ponad 999 pracujących). Podział ten umożliwił analizę porównawczą uzyskanych wyników (dokonano porównań zarówno wewnątrz grup, jak również między nimi).

Charakterystyka badanych przedsiębiorstw

Przebadane przedsiębiorstwa objęte badaniem prowadziły działalność produkcyjną na terenie województwa warmińsko-mazurskiego. Udział poszczególnych grup, wyodrębnionych na podstawie przyjętych kryteriów klasyfikacji, w ogólnej liczbie badanych przedsiębiorstw był zbliżony do struktury przedsiębiorstw ogółem w województwie. W próbie badawczej najliczniej reprezentowane były podmioty, które zatrudniały od 10 do 49 osób. Grupa ta stanowiła 75% ankietowanych jednostek (w województwie było ich niespełna 73% – *Podmioty gospodarcze...*). Znaczną liczbę stanowiły przedsiębiorstwa średnie (blisko 21% próby badawczej; w województwie ok. 24%). Udział kolejnych grup był coraz niższy: duże stanowiły nieco

Rys. Struktura badanych przedsiębiorstw według formy prawnej

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań.

ponad 2% (ogółem w województwie jest ich nieco mniej – niecały 1%), a największe – niespełna 2% (w województwie niespełna 1%).

Wśród badanych jednostek gospodarczych najczęściej było osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą, stanowiły one 38% ankietowanych (rysunek). Wraz z wielkością przedsiębiorstw zmniejszał się udział tej formy prawnej – głównie na korzyść spółek z ograniczoną odpowiedzialnością. Wśród najmniejszych jednostek działalność pod postacią spółek z ograniczoną odpowiedzialnością prowadziło nieco ponad 23% podmiotów, natomiast wśród największych odsetek ten przekroczył 83%. Przedsiębiorstwa, w których zatrudniano ponad 249 osób, funkcjonowały głównie w postaci spółek z ograniczoną odpowiedzialnością oraz spółek akcyjnych. Inne formy prawne, które w badanej populacji stanowiły niespełna 10%, to spółki cywilne, spółki komandytowe oraz spółdzielnie.

Źródła finansowania działalności innowacyjnej przedsiębiorstw

Prowadzenie działań innowacyjnych wiąże się z ponoszeniem określonych wydatków. Jest to szczególnie ważne zagadnienie, ponieważ wśród czynników ograniczających działania innowa-

cyjne przedsiębiorstw, lub wręcz je uniemożliwiających, największe znaczenie mają na ogół bariery o charakterze finansowym [Działalność innowacyjna... 2002, Grzybowska, Juchniewicz 2005, Mizgajska 2002, Poznańska 1998]. Kwestia finansowania innowacji, w tym zwłaszcza źródeł pochodzenia środków, jest niewątpliwie istotna.

Z badań Głodka i innych [2001] wynika, że zasadniczym źródłem finansowania innowacji są środki własne przedsiębiorstw, zwłaszcza w małych i średnich firmach. Badane jednostki stwierdziły także, że spośród źródeł wykorzystywanych do finansowania przedsiębiorstw innowacyjnych największe znaczenie miały środki własne. Potwierdza to ocena tego źródła (2,8), która z kolei wynikała z tego, że aż nieco ponad 76% badanych firm było przekonanych o jego wysokim znaczeniu (tabela 1). Wśród poszczególnych grup przedsiębiorstw widoczny jest nieco wyższy odsetek mniejszych podmiotów akcentujących wysokie znaczenie środków własnych w finansowaniu działalności innowacyjnej. Z kolei jednostki, w których zatrudnienie wynosi od 250 do 999 pracowników, oceniając znaczenie poszczególnych źródeł, tylko środkom własnym przypisały maksymalną notę. Należy przy tym dodać, że tak wysoka ocena znaczenia samofinansowania innowacji dość często przesądza o tym, że przedsiębior-

Tab. 1. Ocena źródeł finansowania przedsięwzięć innowacyjnych (% przedsiębiorstw wskazujących na wysokie znaczenie danego źródła)

Źródła finansowania	Przedsiębiorstwa ogółem	Przedsiębiorstwa o liczbie pracujących			
		10-49	50-249	250-999	powyżej 999
środki własne	76,2	77,7	75,6	50,0	66,7
kredyty, pożyczki	41,6	38,5	53,3	0,0	50,0
środki pozyskane z Unii Europejskiej	24,3	23,8	22,2	0,0	66,7
leasing	22,2	19,2	31,1	0,0	33,3
współfinansowanie z innymi przedsiębiorstwami	11,9	16,9	0,0	0,0	0,0
środki pozyskane od jednostek samorządu terytorialnego	11,4	11,5	11,1	0,0	16,7
środki pozyskane od jednostek rządowych szczebla centralnego	9,7	9,2	13,3	0,0	0,0
venture capital	2,2	1,5	4,4	0,0	0,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań.

stwa w ogóle nie podejmują działalności innowacyjnej lub zakres tych działań jest ograniczony. Potwierdzają to m.in. wyniki badań Stawasza i Głodka [2003], z których wynika, że w hierarchii ważności barier wprowadzania innowacji czynnik ten (niedostatek własnych środków finansowych) znalazł się na pierwszym miejscu.

Do finansowania innowacji badane przedsiębiorstwa wykorzystywały także środki zewnętrzne w postaci kredytów i pożyczek (ocena znaczenia 2,3). Wymagało to pewnej aktywności w ich wyszukaniu oraz spełnienia określonych warunków umożliwiających ich pozyskanie. Warunki te, związane m.in. z posiadaniem określonego zabezpieczenia, nie zawsze były w stanie spełnić mniejsze jednostki. Jest to zjawisko charakterystyczne nie tylko dla polskich przedsiębiorstw, ponieważ, jak stwierdza Woodward [2003], praktycznie na całym świecie mniejsze firmy mają znacznie trudniejszy dostęp do kredytów komercyjnych niż firmy duże. Dodaje, że wynika to z asymetrii informacji, która powoduje, że brak historii kredytowej lub zbyt krótki okres funkcjonowania na rynku nie pozwala bankowi oszacować stopnia ryzyka kredytowego. Ponadto małe firmy z reguły występują do banków o niższe środki niż firmy duże, co przy takich samych procedurach związanych z rozpatrywaniem wniosków kredytowych powoduje, że udzielanie kredytów mniejszym podmiotom staje się dla banków mało opłacalne. Być może to właśnie była przyczyna tego, że wśród badanych przedsiębiorstw niespełna 39% małych, ale jednocześnie i 50% największych stwierdziło, że źródło to ma wysokie znaczenie w finansowaniu działań innowacyjnych. Większość dużych jednostek (75%), zatrudniających 250–999 osób, było przekonanych raczej o umiarkowanym znaczeniu kredytów i pożyczek w finansowaniu innowacji.

W dalszej kolejności wysokim uznaniem, ale tylko niespełna co czwartej badanej jednostki, cieszyły się środki pozyskiwane z programów Unii Europejskiej, chociaż w ogólnej ocenie źródło to uzyskało dość niską notę 1,9 (podobnie jak leasing – 1,8). W tym przypadku można przypuszczać, że aktywnością w pozyskiwaniu takich środków wykazywały się zwłaszcza największe przedsiębiorstwa (powyżej 999 pracujących), ponieważ blisko 67% spośród nich wysoko oceniło znaczenie tego źródła, podczas gdy odsetek małych przedsiębiorstw deklarujących taką samą ocenę to niespełna 23%. Nieco zastanawiająca może być postawa dużych firm (250–999 zatrudnionych), gdyż tylko 50% spośród nich stwierdziło, że źródło to nie ma żadnego znaczenia dla prowadzonej przez nie działalności innowacyjnej.

Wspólne finansowanie innowacji z innymi przedsiębiorstwami nie jest traktowane jako ważne źródło (ocena znaczenia 1,5). Tylko niespełna 17% małych firm było przekonanych o jego wysokim znaczeniu. Pozyskiwanie środków finansowych (w ramach wsparcia publicznego) od jednostek samorządu terytorialnego czy też instytucji rządowych szczebla centralnego nie ma praktycznie żadnego znaczenia jako źródło finansowania przedsięwzięć innowacyjnych. Stwierdziło tak odpowiednio 42 i ok. 43% badanych przedsiębiorstw. Zaledwie 11 i niespełna 10% jest natomiast przekonanych o ich wysokim znaczeniu. Bardziej krytyczne w tym przypadku były firmy duże i bardzo duże.

Zdecydowanie najrzadziej ankietowane przedsiębiorstwa wskazały na formę finansowania przedsięwzięć, jaką jest *venture capital* (kapitał ryzyka). Ważność tego źródła oceniono na poziomie zaledwie 1,2, a o jego wysokim znaczeniu było przekonanych zaledwie 2% respondentów. Można przypuszczać, co podkreśla również Głodek i inni [2001], że wynika to z niedostatecznie rozwiniętego rynku *venture capital* w Polsce. Nieco inaczej kwestię tę wyjaśnia Woodward [2003], sądząc, że inwestycje kapitałowe o podwyższonym ryzyku są skutecznym narzędziem finansowania, zwłaszcza małych innowacyjnych projektów, w wysoko rozwiniętych gospodarkach rynkowych. Nie jest to już natomiast tak oczywiste w przypadku krajów, w których proces wykształcania mechanizmów rynkowych nie został w pełni zakończony, a do takich cytowany autor zalicza polską gospodarkę.

Ograniczenia w pozyskiwaniu funduszy z UE

Z deklaracji badanych przedsiębiorstw wynika, że dość istotnym źródłem finansowania innowacji są środki pochodzące z unijnych funduszy, chociaż ich znaczenie nie jest jednakoowo postrzegane przez poszczególne grupy przedsiębiorstw. Zróżnicowane oceny mogą wynikać z faktu, że procesom pozyskiwania tych środków towarzyszą różne trudności czy wręcz bariery. Mogą mieć one różny zakres i intensywność w zależności od charakteru danego ograniczenia oraz od tego, jakiej wielkości przedsiębiorstwo musi im sprostać.

Zdecydowanie najistotniejszą przyczyną ograniczającą możliwości korzystania z unijnych funduszy była, zdaniem ankietowanych, nadmierna formalizacja wniosków aplikacyjnych oraz biurokracja towarzysząca procedurom ubiegania się o nie (ocena znaczenia 2,8). O wielkim znaczeniu tego ograniczenia było przekonanych blisko 77% badanych (tabela 2). W tym przypadku uwagę zwracają zwłaszcza największe przedsiębiorstwa, których zaledwie połowa była zdania, że ograniczenie to ma wielkie znaczenie. Natomiast odsetek pozostałych firm prezentujących taki sam pogląd był znacznie większy (75–78%). Podobne wnioski na temat diagnozy barier ograniczających absorpcję funduszy UE sformułował także Grzeszczyk [2006b]. Stwierdził, że zasadnicze źródła trudności to m.in. zbyt skomplikowane procedury aplikacyjne, które dodatkowo podlegają częstym zmianom, oraz nadmiernie długi proces selekcji i oceny składanych wniosków. Gabryszak [2006] dodaje, że biurokratyczne procedury, którym muszą sprostać przedsiębiorcy ubiegający się o dotacje z unijnych funduszy, tworzą polscy urzędnicy. Wymagania stawiane z ich strony (dokumenty, zabezpieczenia itp.) są często znacznie większe niż w innych krajach UE. Bińczak [2005] tłumaczy to niekompetencją tych osób, nieprzystosowaniem do unijnych procedur oraz obawami przed podjęciem nietrafnych decyzji.

Ubieganie się o unijne środki utrudniały przedsiębiorstwom także wysokie koszty przygotowywania wniosków aplikacyjnych oraz konieczność posiadania własnego wkładu, częściej odczuwane przez mniejsze firmy. Problem ten, zwłaszcza w połączeniu z finansowymi barierami utrudniającymi działalność inno-

Tab. 2. Ocena ograniczeń w pozyskiwaniu funduszy z UE (% przedsiębiorstw wskazujących na wysokie, ograniczające znaczenie danego czynnika)

Źródła ograniczenia	Przedsiębiorstwa ogółem	Przedsiębiorstwa o liczbie pracujących			
		10-49	50-249	250-999	powyżej 999
biurokracja i formalizacja wniosków UE	76,8	77,7	77,8	75,0	50,0
wysoki koszt opracowania aplikacji	46,5	51,5	37,8	0,0	33,3
konieczność posiadania wkładu własnego	41,1	43,8	37,8	0,0	33,3
krótki termin przygotowania aplikacji	37,3	39,2	33,3	50,0	16,7
ograniczony dostęp do informacji o programach	24,9	26,9	22,2	0,0	16,7

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań.

wacyjną, może mieć duży wpływ na ograniczanie aktywności przedsiębiorstw w tym zakresie. Ponadto może się tu tworzyć swego rodzaju błędne koło – bariery finansowe utrudniają wprowadzanie innowacji, a wysokie koszty przygotowywania wniosków oraz brak potrzebnego wkładu nie pozwalają na ubieganie się o środki. Oczywiście takie stwierdzenie jest dużym uproszczeniem, ogranicza bowiem kwestię finansowania innowacji tylko do środków pochodzących z UE, a te (o czym wspomniano wcześniej) nie są wyłącznym, chociaż ważnym, źródłem wykorzystywanym do tego celu.

Nieco ponad 37% badanych przedsiębiorstw przyznało, że możliwości pozyskiwania funduszy z UE ograniczają krótkie terminy przygotowywania wniosków (2,3), przy czym ponownie częściej argumentu tego używały mniejsze jednostki (niespełna 40% małych oraz ok. 17% największych, chociaż aż 50% dużych). Natomiast spośród wyszczególnionych utrudnień najniżej oceniono ograniczony dostęp do informacji o programach, w ramach których przedsiębiorstwa mogą się ubiegać o finansowanie przedsięwzięć innowacyjnych. Badana populacja przedsiębiorstw oceniła znaczenie tego utrudnienia na umiarkowanym poziomie (2,0). O dużym wpływie niedostatecznej informacji na skłonność do korzystania z tego źródła

finansowania przekonanych było niespełna 25% firm i jest to najniższy odsetek w porównaniu do ocen wcześniej analizowanych ograniczeń. Jednak z drugiej strony jest to aż co czwarta firma, której zdaniem dostęp do informacji o programach jest ograniczony. Nie wydaje się to zatem problem, którego znaczenie można marginalizować. Dotyczy to zarówno samych przedsiębiorstw, jak i określonych organizacji czy instytucji, które takie informacje gromadzą i udostępniają.

Źródła informacji o środkach unijnych

Ocenę znaczenia źródeł informacji w zakresie pozyskiwania funduszy z UE wykorzystywanych w działalności innowacyjnej przedstawiono w tabeli 3. Zdaniem ankietowanych, najważniejszych informacji w tej kwestii dostarczały im instytucje wspierające rozwój regionalny i lokalny, np. agencje rozwoju regionalnego czy ośrodki doradztwa rolniczego (ocena 2,3). Miały one w opinii prawie 42% badanych ogromne znaczenie w procesach pozyskiwania unijnych środków, chociaż o ich umiarkowanym wpływie było przekonanych prawie 25% małych, 33% średnich, 50% dużych i 33% bardzo dużych przedsiębiorstw. Nieco mniejsze było znaczenie (2,2) i odse-

Tab. 3. Ocena źródeł informacji w zakresie pozyskiwania funduszy z UE wykorzystywanych w działalności innowacyjnej (% przedsiębiorstw wskazujących na wysokie znaczenie danego źródła)

Źródła informacji	Przedsiębiorstwa ogółem	Przedsiębiorstwa o liczbie pracujących:			
		10-49	50-249	250-999	powyżej 999
udostępniane przez instytucje wspierające rozwój regionalny i lokalny (np. ODR, Agencja Rozwoju Regionalnego)	41,6	40,0	46,7	25,0	50,0
udostępniane przez instytucje rządowe szczebla centralnego (np. Ministerstwo Gospodarki, UKIE, PARP)	35,7	36,9	31,1	25,0	50,0
pochodzące z kontaktów z innymi przedsiębiorstwami	25,9	30,0	17,8	0,0	16,7
udostępniane przez jednostki samorządu terytorialnego (np. Urząd Marszałkowski, urzędy gmin)	21,6	24,6	15,6	0,0	16,7
pozyskane w wyniku szkoleń i doradztwa prowadzonych przez organizacje pozarządowe działające na terenie gminy (np. fundacje)	15,1	18,5	8,9	0,0	0,0
pozyskane w wyniku szkoleń i doradztwa prowadzonych przez firmy konsultingowe	14,1	17,7	4,4	0,0	16,7
pozyskane w wyniku szkoleń i doradztwa prowadzonych przez jednostki samorządu terytorialnego	12,4	15,4	4,4	0,0	16,7

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań.

tek (ok. 36%) badanych, którzy wskazali na wielkie znaczenie informacji pochodzących od instytucji rządowych szczebla centralnego, np. Ministerstwa Gospodarki, UKIE czy PARP. Znacznie niższy był także udział przedsiębiorstw, które wysoko oceniły informacje pochodzące z kontaktów z innymi przedsiębiorstwami (blisko 26%) oraz udostępniane przez jednostki samorządu terytorialnego, np. Urząd Marszałkowski, urzędy gmin (ok. 22%). W tym przypadku znacznie wyższy był odsetek przedsiębiorstw przekonanych raczej o ich umiarkowanym znaczeniu (odpowiednio 40 i 32%) z tendencją, że im większe przedsiębiorstwo, tym większy udział (w strukturze poszczególnych grup) deklarujących umiarkowane znaczenie tych źródeł (np. na umiarkowane znaczenie informacji pochodzących od innych przedsiębiorstw wskazało 39% małych, 42% średnich oraz po 50% dużych i bardzo dużych firm).

Zdecydowanie najmniej ważnymi źródłami informacji, z których korzystały badane przedsiębiorstwa, ubiegając się o fundusze z UE, były szkolenia i doradztwo prowadzone zarówno przez organizacje pozarządowe czy firmy konsultingowe, jak i przez jednostki samorządu terytorialnego. O tym, że źródła te mają duże znaczenie, przekonanych było (odpowiednio o każdym z nich) tylko 15, 14 i 12% ogólnej liczby badanych firm, natomiast o tym, że nie miały żadnego znaczenia – 36, 31 i 32%. Należy dodać, że wśród poszczególnych grup przedsiębiorstw najbardziej konsekwentne w swojej ocenie były duże podmioty. Żaden nie stwierdził, że informacje pochodzące z tych źródeł miały wielki wpływ na decyzje o ubieganiu się o środki z UE, a aż 75% było zdania, że nie miały one żadnego wpływu.

Podsumowanie

W działalności innowacyjnej przedsiębiorstw finansowanie innowacji, w tym zwłaszcza źródła pochodzenia środków, jest szczególnie ważnym zagadnieniem, ponieważ przesądza o aktywności i zaangażowaniu firm w tę działalność. W badanych jednostkach głównym źródłem finansowania innowacji były środki własne, a w drugiej kolejności kredyty i pożyczki. Fundusze możliwe do pozyskania w ramach programów unijnych były w opinii analizowanych przedsiębiorstw istotnym (trzecim pod względem wagi), lecz niedominującym źródłem finansowania działalności innowacyjnej. Na podkreślenie zasługuje fakt, że bardzo duże przedsiębiorstwa (zatrudniające powyżej 999 osób) korzystały z tej formy finansowania w równej mierze, co ze środków własnych. Możliwość ubiegania się o unijne środki ograniczała przede wszystkim biurokracja towarzysząca procedurom składania wniosków aplikacyjnych oraz ich nadmierna formalizacja. Mniejsze znaczenie (szczególnie wśród przedsiębiorstw dużych) odgrywały takie czynniki, jak koszt opracowania aplikacji czy konieczność posiadania wkładu własnego. Przedsiębiorstwa deklarowały, że dostępność informacji o programach nie stanowiła problemu i była wystarczająca. Głównym źródłem informacji były instytucje wspierające rozwój lokalny i regionalny oraz instytucje rządowe szczebla centralnego. Natomiast niewiel-

kie znaczenie w procesach pozyskiwania informacji miały szkolenia prowadzone zarówno przez jednostki samorządu terytorialnego, jak i jednostki pozarządowe.

dr Barbara Grzybowska
dr hab. Małgorzata Juchniewicz, prof. UWM
Katedra Ekonomiki Przedsiębiorstw
Wydział Nauk Ekonomicznych
Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie

BIBLIOGRAFIA

- [1] BAKOWSKI A., *Wspomaganie innowacyjności przedsiębiorstw przez Programy Ramowe Unii Europejskiej*, [w:] GÓRZYŃSKI M., WOODWARD R., (red.) *Innowacyjność polskiej gospodarki*, Zeszyty Innowacyjne CASE, Warszawa 2003.
- [2] BIŃCZAK H., *Lekarstwo na biurokrację*, „Rzeczpospolita”, 27.04.2005 r.
- [3] *Działalność innowacyjna przedsiębiorstw przemysłowych w latach 1998–2000*, GUS, Warszawa 2002.
- [4] GABRYSZAK R., *Utrudniony dostęp małych i średnich przedsiębiorstw do funduszy unijnych*, „Przegląd Organizacji”, 4/2006.
- [5] GŁODEK P., PIETRASZEWSKI M., MARTIN M., *Finansowanie projektów innowacyjnych*, [w:] MATUSIAK K.B., STAWASZ E., JEWTUCHOWICZ A. (red.), *Zewnętrzne determinanty rozwoju innowacyjnych firm*, Uniwersytet Łódzki, Łódź 2001.
- [6] GRZESZCZYK T.A., *Regionalne strategie innowacji w procesie absorpcji funduszy strukturalnych*, „Przegląd Organizacji” 4/2006.
- [7] GRZESZCZYK T.A., *Bariery absorpcji funduszy strukturalnych*, „Przegląd Organizacji”, 2/2006.
- [8] GRZYBOWSKA B., JUCHNIEWICZ M., *Bariery działalności innowacyjnej polskich przedsiębiorstw*, „Ekonomika i Organizacja Przedsiębiorstwa”, 4/2005, Orgmasz, Warszawa.
- [9] MIZGAJSKA H., *Aktywność innowacyjna polskich małych i średnich przedsiębiorstw w procesie integracji z Unią Europejską*, AE, Poznań 2002.
- [10] Podmioty gospodarcze według rodzajów i miejsc prowadzenia działalności w 2004 r. www.stat.gov.pl
- [11] POZNAŃSKA K., *Uwarunkowania innowacji w małych i średnich przedsiębiorstwach*, Dom Wydawniczy ABC, Warszawa 1998.
- [12] SOSNOWSKA A., POZNAŃSKA K., ŁOBEJKO S., BRDULAK J., CHINOWSKA K., *Systemy wspierania innowacji i transferu technologii w krajach UE i w Polsce. Poradnik przedsiębiorcy*, PARP, Warszawa 2003.
- [13] STAWASZ E., GŁODEK P., *Raport z badania potrzeb innowacyjnych przedsiębiorstw z sektora MSP w województwie śląskim*, Łódź 2003, www.ris-silesia.org.pl
- [14] SZULAKOWSKI M., *Rozwój przedsiębiorczości w oparciu o działalność innowacyjną małych i średnich przedsiębiorstw*, [w:] JAREMCZUK K. (red.), *Uwarunkowania przedsiębiorczości*, PWSZ, Tarnobrzeg 2004.
- [15] WOODWARD R., *Finansowanie innowacyjnych MŚP – główna bariera rozwoju*, [w:] GÓRZYŃSKI M., WOODWARD R. (red.), *Innowacyjność polskiej gospodarki*, Zeszyty Innowacyjne CASE, Warszawa 2003.

Summary

The paper presents the results of research in 321 enterprises from warmińsko-mazurskie voivodeship. The subject of analysis was EU Structural Funds designed for financing innovation activity. The research shows that funds are not really important source of financing innovation activity for analyzed enterprises. The main barrier was high level of bureaucracy of application procedures for Structural Funds. A lesser degree limiting factor (especially in big enterprises) was cost of prepare application and necessity of financial contribution. Enterprises declared that they had enough information about programs. The main source of information about programs was institutions supporting local and regional development and central government institutions.